

Leto III

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 9-10

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtletno „ 6—
za inozemstvo letno „ 36—
Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

»**A sodba pojde • od moža do moža, • od duše do duše • pojde sodba neusmiljena. • Na vsake prsi bo trkala, • na vsake prsi, na vsako vest: • S svojim oglasi se glasom, • brez krinke mora biti glas! • Kam ste zapravili pravico? • Kam potajili resnico? • Tako bodo govorili trije, • ki bodo kakor en sam...**«

Prosto po O. Župančiču

Na svoja mesta, borci!

Geslo: Kdor Zboraš — ta Sokol!

Že dvajset let duši v potokih krvi židovska marksistična internacionala pod videzom neke astronomske dolge »prehodne dobe«, nikdar ne končane »diktature proletarijata«, z izvajanjem katere pa je »poblaščen en sam in edin diktator Gruzinec Dugasvili-Stalin, sleherni svobodo ruskega kmeta in delavca (vse ostale stanovne je medtem že davno poklal). Že dvajset let in posebno še letos vsi Slovani bridko občutimo, da tlači ta mesarski firer k tlom največji slovenski narod, ki bi sicer danes lahko že diktiral svojo slovensko voljo vsej Evropi in Aziji, če ga ne bi bila ta satanska internacionala namenoma izločila za celega četrta stoletja iz občestva močnih narodov.

Sedaj ti pa pride slovensko trobilo te judovske internacionale, »Delavska politika«, pa se v svoji brezmejni nesramnosti dne 28. maja v nekem skrupulu od članka postavlja v pozo nekega razsodnika za izrazito narodno in vseslovansko organizacijo — Sokola, pa ti kar na lepem odloča, če sme biti Sokol — Ljotičev!!!

Krvavordeča mednarodna »Nedelavska politika«, dekla rabljev slovanstva, bi hotela dajati pouk vseslovanski, izrazito narodni organizaciji!!!

Se celo njo samo ta gorostasna nedolžnost tako bje v oči, da jo skuša zakriti s pravo mardohejsko pretkanostjo vsaj z besedoslovjem na ta način, da bi hotela izločiti glavno misel Tyrševe ideje — narodnost! Zato je izveržila sledečo besedno akrobacijo: »Glavni Tyrševi ideji sta poleg narodnosti svobodoljubnost in demokratičnosti.« Ko je na ta način odrinila narodnost, pa nadaljuje s svojim modrovanjem: »Pravo sokolstvo ni združljivo s firserskim sistemom.«

Mi pa pravimo: »Ne bo nič z odrivanjem narodnosti, nič s tistim »poleg«! Nihče ne bo židom za voljo izbrisal iz Tyrševe ideologije — narodnosti! Ona je in ostane njena glavna misel!

In ravno zato, ker je »Sokol« predvsem naroden, ravno zato zahteva svobodo za ves svoj narod, ne pa za nekakšen razred in jo zato brani pred vsemi internacionalami brez razlike, posebno pa pred tisto, ki smatra demokracijo le kot sredstvo za doseg smotra — diktature židovstva nad kristjani!

Treba samo pogledati njenega krvavega firerja Dugasvilija, kako je že ugonobil 22 milijonov ruskega naroda, izdecimiral z rdeče-belo kugo ruski naraščaj, kako drži šest milijonov najbednejšega slovanskega proletarijata v koncentracijskih taboriščih in po zakonu iz l. 1935. tri in pol milijona otrok tega proletarijata, od lakote oslabelelih teles, ki so kjub splavom le zagledala beli dan, že od 12. leta starosti naprej pod ognjem strojníc. Treba samo pogledati, kako se obseg tega klanja ne samo ne zmanjšuje, ampak nasprotno še vse povečuje, pa bo vsakemu jasno, da je ta blaznež prevzel na sebe nalogo iztrebiti največji slovanski narod, edino rešitev vsega slovanstva! (Med štirimi očmi ti bo komunist, če se dobro spozna v komunističnih smotrih, — če ga zježiš, pa že nima kam — kar brez oklevanja priznal: »No, in kaj zato? Nam vendar ne gre za ruski narod, marveč za zmago svetovnega proletarijata, pa čeprav bi moral ravno ruski narod plačati to zmago s svojim popolnim propadom! Saj je že

Engels dejal, da si Slovani niso sposobni vladati sami!)

Ni zaman že leta 1880. napisal Dostojevski (za katerega upamo, da vedo celo pri »Nedelavski politiki« in »Slovenski besedi«, da ni bil »fašist«, ampak ruski genij, kakršnih je malo na svetu) sledeče: »Gospodar Evrope je žid in njegova banka. Židovstvo in banke upravljajo sedaj Evropo tako v nauki kakor v civilizaciji in v socializmu. Posebno pa v socializmu. Kajti ropo tako v nauku kakor v civilizaciji in v izkoreninjenosti krščanstvo in uničiti krščansko kulturo. Ker pa vodi to samo v anarhijo, se bodo zopet židje znašli na vodilnih mestih, kajti čeprav izpovedujejo socializem, bodo dejansko vendarle ostali židje prav tako kot njihovi bratje izven socializma. Ko pa bo vse bogastvo Evrope izropano, bo spet ostala samo židovska banka... Židje bodo propast Rusije!«

Če je veliki ruski mislec že l. 1880., torej davno pred svetovno vojno napisal, da je žid firer Evrope, kaj naj porečemo sedaj po svetovni vojni, ko je skozi njo potovala židovska nadoblast še mnogo polnejša? Sicer pa, kdo neki je bil firer tudi pred 2000 leti, ko je Pilat pokazal ljudstvu Krista in zločinca Barabo, pa vprašal narod prav demokratično, koga od obeh naj križa, pa je ljudstvo kričalo: »Križaj Krista« —? Ali je takrat ljudstvo kar samo od sebe pljuvalo sebi v usta, ali pa je to kričal tudi takrat firer — žid?

Ali »Delavska politika« samo pri židovski »demokraciji« nič ne moti firserskega sistema, »Slovensko besedo« pa samo pri dr. Pucovi ne?

«Kritikom!»

Že večkrat smo s poudarkom pisali o raznih nasvetih, ki jih nam blagovolijo dati razni »simpatizerji« in več ali manj zainteresirani »opazovalci« našega pokreta. Kljub temu pa smatramo za koristno, da ponovno kaj napišemo na naslov teh »raznih« oseb, kajti njih »nasveti« in »kritike« se z dneva v dan prilagajajo novim nastalim »političnim« razlogom umestnosti, tako da so njih izvajanja ne samo za javnost zanimiva, pač pa za nas tudi zabavna.

»Kritike« moramo najprej razdeliti v dve ostro ločeni skupini: v one, ki smatrajo, da store veliko uslugo pokretu, ko nam prijazno nasvetujejo način borbe in splošno politično taktiko, in one, ki hočejo s svojo kritiko nakazati razliko med svojim in našim stališčem do raznih perečih vprašanj sodobnosti.

H kritikom prve skupine prištevamo vse tiste osebe, ki so uvidele, da ne morejo slediti današnjemu napornemu tempu Zbora, in ki so se umaknile varno ob stran, misleč, da jim je z novega mesta pregled položaja objektivnejši, razgled

Nas nasprotno moti povsod, mi nasprotno smatramo, da se le-ta izraža doslej prav povsod v tej ali oni obliki, izpod katere se vedno reži neizogibna židovska spaka in njena banka. Mi vemo, da edinole v naši dokončni obliki ljudske vladavine tega ne bo, ker v njej se stanovi sporazumno vladajo sami, kakor je to prvi že davno zahteval nesmrtni Stambolijski.

In prav zato, ker sokolstvo ni združljivo z voditeljskim sistemom, prav zato spada v sedanji zmešnjavi idej in načel samo na tisto mesto, kjer ni ne duha ne sluha o židovskem firerstvu!

Ko pa se bo sedanja zmešnjava idej in načel — ne brez vsakih naših zaslug — v Jugoslaviji razbistrila, bomo ravno mi tisti, ki bomo s čisto drugačno narodno legitimacijo kot pa »Delavska politika« in »Slovenska beseda« prav glasno povedali, kaj v Jugoslaviji vse diši po židovskem firerstvu in kaj vse zato ne spada v sokolstvo!

Danes je za kaj takega še pre zgodaj, ne radi nas, temveč radi tistih, katere čaka še poleg nas važna naloga na poti k jugoslovanskemu duhovnemu preporodu. Radi tega njihovega vzvišenega poslanstva ne bomo dotlej nič storili, kar bi lahko kakorkoli v rokah nevrednih služilo kot orožje proti njim. Denunciacije, kakršna je članek v »Del. politiki«, prepuščamo njej v izključno uporabo. Mi pa zaključimo: »Živel jugoslovanski duhovni preporod! Živel jugoslovanski preporoditelj Dimitrije Ljotič! In slednjič še tisto, kar prav vse zamašnjence v židovsko firerstvo posebno bode v oči in edino radi česar tako vpijejo: Kdor Zboraš, ta — Sokol!! Na svoja mesta, borci!

sveti, če jih sprejememo, seveda. O takih ljudeh ni tu govora; tem ljudem ne moremo zameriti njihovo zadržanost, kvečjemu jim lahko očitamo premalo vztrajnosti in pomanjkanja tistega prirojenega junaštva, ki ga je itak tako malo v sodobni družbi...

Kaj naj torej odgovorimo takim kritikom? Da povemo resnico, smo v zagati! Kako jim dopovedati, da umik in borba ne gresta vstric, da imajo nasveti in dejanja prav različno časovno in dejansko vrednost, da je njihova objektivnost plod sodobnega subjektivizma, njihova širokogrudnost ozkosrčnost egoista v varnem zaklonu, njihova kritika izraz notranje neumerjenosti, njihova previdnost pa zgolj bojazljivost?

Če jim pa kljub temu svojemu prepričanju, da te ne morejo razumeti, skušajo to dopovedati, se ti nekam čudno prijazno nasmehnejo kot bi si hoteli pri tem umiti svoje neodločne roke: pravi Pilati! Morda posežejo zdaj s teboj v globljo debato, a na koncu ostaneš vendarle prepričan, da borba Zbora ni strankarsko kompromisarstvo, ki je po mnenju mnogih vir vsake modre politične taktike in kar je glavno, vir uspehov...

Kakšno pa je naše stališče do te prve skupine kritikov? Pustimo jih, kjer so! Tam nam ne škodujejo, služijo nam lahko kvečjemu za barometer razkroja vseh globljih duševnih dobrin človeka, so barometer javne politične morale! Ogromno bi pa nam znali škodovati v naših vrstah, ker danes rabimo odločnih borcev, ne pa omahljivih strankarjev!

*

Druga skupina »kritikov« iz nam nenaklonjenih, da ne rečemo sovražnih vrst, se poslužuje kritike našega delovanja, da s tem utemelji pravilnejši razvoj in boljše prilagojenost svoje taktike današnjim razmeram. Ti kritiki izhajajo v glavnem iz tradicionalnih slovenskih skupin, ki so se znašle v čudnem objemu pri izvajanju borbe proti Zboru — nositelju in predstavniku pravega jugoslovanskega nacionalizma.

Prvo, kar vam bo vsak zabrusil v obraz, bo: »Saj vas nikjer nič ni!« Zakaj se nas pa bojite, slavni strankarji? Zakaj iščete povsod količjak prilike, da skušate zavirati naše »brezpomembno« delo? Ali ne veste, da ravno s tem nudite našemu pokretu najugodnejša tla za nezadržljiv razmah, da s tem še trdneje priklenete k Zboru vse tiste, ki ne poznajo bojazni pred žrtvami v borbi za Poštenje in Pravico? Morda se pa tega prav dobro zavedate, a ne morete drugače. Sužnji ste lastne strahopetnosti, lastnega reda!

Predstavljajo nas zopet drugi ljudstvu kot neko teroristično skupino na vse pu-stolovščine pripravljenih ljudi, s samokresi in bombami v krvavih rokah! Onemé pa, ko jim ljudstvo kaj kmalu odgovori, da mednje prihajajo Zboraši, obo-roženi le z veliko ljubeznijo do trpečega ljudstva, ki mu oznanjajo evangelij novega reda, mu kažejo Jugoslavijo Zbora, mu vlivajo upanja v skorajšnjo bolj-šo bodočnost! Naša plemenita, a neizpros-na borba proti Nepoštenosti in Krivici neljubo preseneča naše nasprotnike. Lju-bezen in plemenitost bosta razorožili ci-nizem in srd! Ljubezen in plemenitost bo-sta zmagali brez krvi in brez orožja! Ljubezen in plemenitost bosta pridobili ljudstvo, zlasti pa mladino, Zboru!

Našim naročnikom!

Z našim listom smo se zakasneli. Upravičeno bi mogli reči, da so vzrok »tehnične in finančne težkoče«. Vzrok pa so še večji — naši naročniki so prav gotovo dobro znani.

Privda ni naši strani. Delali smo in delamo težje in požrtvovalnejše ko kdaj preje — prepričani smo, da bodo naši prijatelji to upoštevali in nas podprli. Posebno še tisti, ki so v zaostanku z naročnino, naj se zavedejo svoje dolžnosti in nakažejo naročnino vsaj za četrta leta v naprej!

DAPREJ TOVARIŠI — DO ZMAGE »ZBORA«!

Zlata Praga

Po primernem časovnem odmiku lahko brez čustvenih izlivov presodimo ogromen uspeh sokolskih svečanosti v Zlati Pragi. Kdor je videl nepozabno in nepopisno navdušenje sokolskih legij na praškem stadionu ali pa je sam bil predmet tega prekipevajočega slovanskega bratimljenja, se čuti danes prerobenega, borbenejšega, samozavestnejšega. To je velik pomen praških slovanskih sokolskih zletnih dni!

Pred celim svetom se je sokolska misel pojavila in današnjih prilikah kot nekaj novega, pojavila se je prekaljena od težkih preizkušenj realističnega življenja in se uveljavila kot neporušljiva borbena sila slovanskega dinamizma. **Opas-**

nim zablodam je sledilo samozavestno iztreznjenje. Slovanski prebujeni ponos je vlil novih sil legijam, ki so po praških ulicah korakale mimo najvišjih predstavnikov države in zaveznikov. Bojni gromki vzklik »Ne damo se!« je tedaj zazvenel v vsem svojem mogočnem in svarilnem pomenu.

Čustva radosti nas prevevajo še danes, ko se spominjamo svojega bivanja v Zlati Pragi. Daleč smo od nje, v drugih prilikah, pri svojem običajnem delu, a bojni krik »Ne damo se!« se še stalno poraja na naših ustnicah in ima tudi v naših drugačnih prilikah, daleč od Zlate Prage, tudi svoj ogromen in usoden pomen.

Slučaj Čehoslovaške

Celjski »Novi Dobi«, organu JNS, priporočamo ob priliki njenih neokusnih izzivanjih in izpadih na našega predsednika tov. Ljotiča in Zbor, da prav temeljito prebere sledeči članek, ki je izšel v listu »Novi Put«, glavnem organu Zbora, in da si ga še bolj temeljito vtisne v spomin.

Napisali smo članek »Opasne zablode« z namenom, da **iznesemo resnico** in da s tem izvršimo svojo nalogo in dolžnost.

Ni večjega zla za ljudstvo od njegove nepoučenosti, odnosno o napačni poučenosti o zunanji politiki.

Zato je bila naša dolžnost, da povemo, **da ni res**, da je Hitler v drugi polovici maja letošnjega leta odnehal od vpada v Čehoslovaško radi mobilizacije dveh letnikov v Čehoslovaški, a še manj radi **dozdevne** pretnje Sovjetije, da bo ščitila Čehoslovaško.

Nekateri naši čitalci so zaradi tega sklepali, da smo mi indiferentni glede usode Čehoslovaške.

To pa samo dokazuje, kako ljudje površno čitajo in razumejo politične stvari.

Niti iz ene same besede tega članka ni mogel nihče opravičeno priti do takega zaključka. A do enega bi lahko prišel, in sicer, da smo tu hoteli prikazati izredno težak položaj Čehoslovaške z ozirom na Nemčijo; brez primere težji nego je bil položaj Srbije z ozirom na Avstro-Ogrsko, ter da se nihče ne udaja iluzijam, kako se je Hitler prestrašil zaradi delne mobilizacije Čehoslovaške ali zaradi Sovjetije, temveč da se sedanje Hitlerjevo stališče more razumeti samo radi njegovega prepričanja, da se je Anglija vznemirila radi izredne slie, ki jo je pokazal z »Anschlussom«, in z njegovo več kot opravičeno bojznostjo, da ne začne radi tega Anglija ponovno, kot že leta 1914, z ustvarjanjem antigermanskega bloka.

To je torej vsebina tega članka. In naj so se naše besede še tako **cedile ali razumele**, nihče ne more iz tega članka ničesar sklepati.

Nauk tega članka je sledeč: Nemčija je izredno močna. Čehoslovaška je v zelo težkem položaju. In ona sama, in vsi, ki so njeni prijatelji, **morajo biti močni, a ne slabi, če ji želijo priti na pomoč.**

So pa države, ki so smatrale, da smejo biti slabe, in da jim ne bo nihče ničesar

slabega storil, ker jih bo čuvalo neko pravo, za katerim se pa ničesar ne nahaja. Med njimi sta na prvem mestu Anglija in Francija in vse velike demokracije.

To je torej nauk iz tega članka. Mislili smo, da je dovolj jasen. Mislili smo, da ni potrebno postaviti pike na i, da bo vsakomur jasno vse, o čemer je govora. Sedaj pa smo to s tem prav radi storili, ker se je to pokazalo za potrebno.

*

Eno je čustvo, a drugo je resnica. Velik sovražnik Čehoslovaške je tisti, ki ne pove resnice, in ki iz te resnice ne izvede zaključkov, koristnih za njen obstanek in njene koristi.

In ravno radi tega, ker smo videli, da so se v tem pogledu tudi pri nas, a verjetno tudi v Čehoslovaški, ljudje začeli udajati zablodam, ki so v tako važnih vprašanjih nevarne, smo napisali članek »Opasne zablode«.

Upamo, da smo s tem postavili stvari na svoje mesto.

Naš odgovor

V Beogradu izhaja list, ki se imenuje »Samouprava«, ki si je vzel ime po nekdanjem političnem idealu narodne radikalne stranke, da naj namreč narod sam upravlja vse one posle, ki niso nedeljivo pridržani državi in njeni funkciji.

Mi o »Samoupravi« nismo ničesar pisali. Mislili smo, da je najpametnejše, da se ne zmenimo za njeno pisanje. Toda »Samouprava« **skoro vsak dan** piše o našem gibanju, posebno pa še o našem **tov. predsedniku**. Ona nas je že davno pokopala, zanj nas sploh ni več na svetu. Toda kljub temu — nas ne neha napadati žgoče in zlobno. To pa je res čudno... Če smo umrli, če nas več ni, ali če smo na tem, da umremo — **zakaj pišejo** vsak dan o nas in **zakaj pišejo na tak način?** Ali ta list ne ve, da se o mrtvih **samo dobro** govori?

Za nas pa to seveda pomeni čisto **nekaj drugega**. Kljub temu, kar so podvzeli proti »Zboru«, **le-ta ni razcepljen, ni klonil, najmanj pa še propadel**. To ve »Samouprava« zelo dobro. Kdo bi to mogel vedeti bolje od nje? Ve ona dobro, s kako **močjo in navdušenjem** mi razpolagamo.

Vse to »Samouprava« ve in od tod izvira njena zahrbtna zloba. Zato mora grizti ta-

še le tik pred povorko šli iskat domov!) na čelu »svoje« vojske korakajo po »svojem« mestu, da o tem lahko »tendenciozno« poroča »njihov« tisk? Tradicije se rušijo... Danes se nam odpira nov svet pred očmi, ki smo jih dolgo imeli zasenčene od »tradicionalnih« kopren...

Najbolj odločno pa je odvrгла te koprene mladina sama! Naš duh pa bo s sokolskim duhom izvedel svoje poslanstvo med našim narodom, pa naj bi to bilo še tako neljubo »raznim politikom«, ki si pred našim zlorabljanjem sokolstva sramežljivo zastirajo svoje dalekovidne oči!

Najlepše se pa odrežejo tisti, ki vas na vse pretege zagotavljajo, da bi prav radi sodelovali v našem pokretu, če bi bili prepričani, da bodo s svojim »nesebičnim delom« pripomogli Zboru do zmage, recimo v enem, dveh letih. Ker pa v to zaenkrat še dvomijo, se raje udejstvujejo drugod... Mi jih pa zagotavljamo prav odločno, da Zbor takih »nesebičnih delavcev« in »takih borcev« ne rabi!

Kakšno pa je naše stališče do teh drugih »kritikov«? Odgovor je kratek: **Borba do zmage!**

»O, bratje, na pot, življenju nasproti! • Ne bojte se meča krvavega, • ta meč ni namerjen na zdravega, • na krepkega moža. • Ta meč divja čez grobove le, • požiga razpale domove le, • kar je čilega, to obvelja!«

Oton Župančič

ko ona, kot drugi, kadar, kakor in s čemerkoli! Tako se je pred nekaj dnevi predznila, da je napisala, da je naš tovariš predsednik **cincar**. Čeprav je poreklo njegove rodbine točno in splošno znano, čeprav so tu dokumenti, **nad 120 let stari** — kljub temu je moral ta list, ker ne zna drugega, napraviti tov. Ljotiča za cincarja (»Slovenec« je ponatisnil to notico z velikim veseljem — kot vedno najraje ponavlja tuje laži).

Na ta napad odgovarjamo:

V rodbini Ljotičevi res ni bilo »dobošarjev« (bobnarjev) — zato pa je že 1809 padel na Deligradu mladi Kosta Ljotić, rojeni brat njegovega pradedca Djordja, o čigar smrti piše Anta Protić v memoarih, izdanih od Akademije znanosti v Beogradu.

Samo toliko navajamo iz podatkov rodbine našega tov. predsednika.

Cincarji se ogibajo junaškemu boju. Oni navadno delujejo v ozadju. Oni ljubijo denar in si kopicijo bogastvo. Navadno so borzijanci in bankirji, čim so prenehali biti trgovci ali gostilničarji.

Na žalost »Samouprave« tov. Dimitrije Ljotić ni uspel postati niti »zabušant«, niti vojaški begunec, niti borzijanec, niti bankir — in nikdar ni letal ne za svojim, niti za tujim denarjem.

Vse to je »Samouprava« preje v mnogih svojih beležkah vedno osladno priznala.

Zato smo ji osvežili spomin. Sploh pa izgleda, da ljudje okrog »Samouprave« sploh samo še oponašajo tuje vzore. Tokrat n. pr. diši cela stvar zelo po Romunu Codreanu, katerega so napravili začasno za — Poljaka...

Še en odgovor »Samoupravi«

»Samouprava« se je spet dotaknila dela našega predsednika v svoji številki od 5. julija, pod naslovom »Greh preteklosti«.

Dokazovala je, kako je naš predsednik izgubil vse prilike, kako je v združnem in zlasti sladkornoreparskem delovanju doživel poraz za porazom, in kako se, hvala Bogu, ljudstvo v smederevskem okraju začelja prebujati, ker jo je v vasi Lugavčini ob priliki vaše procesije Ljotić skoro »izkupil«, in da se ima zahvaliti viteškemu duhu našega ljudstva, da ga niso pretepli.

Ni tu mesta, da bi govorili o **zadružnem** delu našega rdgovumhwumhwö nem delu in o »porazih« našega predsednika, ker bo On sam kmalu, kot smo obveščeni, objavil zelo zanimivo brošuro, ki bo, čeprav govori o samem sladkorju, mnogim neprijetna.

Naj tu samo povemo, resnici in »Samoupravi« na ljubo, da naš predsednik na žalost sploh ni bil v Lugavčini, kjer ima sicer mnogo svojih prijateljev in kjer je celo občina v zboraških rokah.

Iz tega enostavnega razloga naš predsednik je ni mogel »izkupati«, a še manj biti v nevarnosti, da bi ga pretepli.

On pa kljub temu upa, da bo kmalu šel po vseh vaseh severne Srbije, smederevskega, oplenaškega, beograjskega in kragujevaškega okraja, in je prepričan, da bo »Samouprava« verno objavljala poročila s tega njegovega potovanja, kot vse ljudske reakcije pa naj bi bile proti komurkoli naperjene.

Razkristjanjena družba

»Kar služi stranki, ozir. njenim ciljem, to je za boljševizem etično, je pravno dobro, kar ji škoduje, je pravno slabo. To nemoralno, koristnostno pojmovanje morale je v boljševizmu izvedeno do zadnjih posledic. Globljava utemeljitev tega nazora je v materializmu, ki zameta objektivno, povsod in vedno veljavno resnico in ki zanika počelo večno veljavne Resnice.«

Zelo resnične besede g. »drina« v »Slovincu«, ki pa — žal — ne veljajo le za tiste stranke, ki so materialističnega svetovnega nazora. Nasprotno! Načelo, da namen posvečuje sredstvo, je skupno Macchiavelliju in — Loyoli, je napisal T. G. Masaryk v svoji knjigi »Svetovna revoluci-

Svarilni zgledi in njih posledice

V graški »Tagespost« so dne 29. maja t. l. pod naslovom »Fünf Jahre Verbotzeit am Schöckel« izšli prav srčkani spomini na Sušnikovo vladavino v Avstriji. Nam se zde ti spomini tako zabavni, da jih kar priobčujemo.

Schöckel je za Gradec to, kar Šmarna gora ali Rožnik za Ljubljano, samo da je mnogo višji. Posebno ob nedeljah je poln izletnikov iz Gradca. Zgoraj je tudi planinska kočica, ki ima seveda tudi svojo knjigo za pritožbe, v katero se pa piše po stari navadi vse drugo, le pritožbe ne. V bližini kočice je »Jahnova livada«.

O tem »Schöcklu« piše »Tagespost« sledeče: »Na planinah je svoboda, pravi pregovor, toda buriči Sušnikovega sistema so ovrgli tudi to resnico. Ker so bile pri tem sistemu vse planinske kočice zavetišča hitlerjancev, je v njih, posebno ob nedeljah, kar mrgolelo Sušnikovih vohunov. Posebno mnogo jih je bilo na Schöcklu. Na to kočico so imeli posebno piko. Zato je oskrbnik kočice vodil poseben dnevnik o teh zadevščinah. Iz tega dnevnika posnemamo:

Dne 15. julija 1933: Zablembo knjige za pritožbe.

Dne 26. avgusta 1933 so se zbrali na Jahnovi livadi izletniki hitlerjanci. Redarstvo jih je hotelo razgnati, pa ni nič opravilo. Te svoje blamaže dolgo ni mogel pozabiti upravnik policije v Gradcu. Še nekaj mesecev nato so vsakega aretiranega in zaslišanega hitlerjanca izpraševali, če je bil na Jahnovi livadi in kdo je bil sklicatelj.

Dne 26. februarja 1934: Prva hišna preiskava pri oskrbniku kočice.

Velika noč 1934: Oskrbnik kočice zaslišan in hudo pokaran.

20. aprila 1934: Deset orožnikov drži ves dan zasedeno planinsko kočico.

29. septembra 1934: Oskrbnik plača globo 300 šilingov.

20. oktobra 1934: Druga hišna preiskava pri oskrbniku kočice.

Oktobra in novembra 1934: Vsako nedeljo stražijo kočico policijski agentje.

15. decembra 1934: Uvedena cenzura pošte, odhajajoče iz kočice in prihajajoče v njo.

29. decembra 1934: Ob desetih zvečer vdere 20 orožnikov v kočico in legitimira vse navzoče.

31. decembra 1934: Vdere zopet osem orožnikov v kočico, v kateri enega izmed gostov tudi aretirajo.

14. aprila 1935: Hudo zasliševanje oskrbnika radi Hitlerjeve omladine.

Binkošti 1935: V kočico vdere osem orožnikov in sedm agentov ter legitimira vse navzoče.

4. julija 1935: Tretja hišna preiskava pri oskrbniku kočice radi prepovedanih časopisov.

16. marca 1936: Izletnikom na Schöckel pregledujejo nahrbtnike, če nimajo letakov v njih.

4. aprila 1936: Ves dan spirajo in stružejo s kamnov in dreves na Schöcklu kljukaste križe.

Uspeh vsega tega pa je bilo velikanstvo zanimanje za hitlerizem, tako, da se je prvotno število članstva — štirikrat povečalo... Neplačana propaganda je vedno najuspešnejša. Iz tujih svarilnih zgledov in njih posledic bi se pametni vsaj drugod lahko marsikaj naučili.

Ali ste v zvezi z našim apelom:

1. NAKAZALI NAROČNINO?
  2. DOBILI VSAJ ŠE ENEGA NAROČNIPA?
  3. ZBRALI PROSTOVOLJNE PRISPEVKE ZA TISKOVNI SKLAD »ZBORA«?
- AKO STE NA TO POZABILI, STORITE TAKOJ!

Ponavljalna šola

»Miselnosti in ustanove, ki se tesno ne oklenejo svojstvenega značaja kakega naroda, niso nič drugega kot izposojena halja, prehodna preobleka.«
Gustave Le Bon.

So stvari na svetu, ki jih moraš stokrat povedati. Kajti so na svetu ljudje tako trdih glav, da bi z njimi mogli tretji orehe...

Stokrat že smo povedali, da nimamo s fašizmom in hitlerizmom ničesar skupnega. Pa nas še vedno kak svetohlini mazač ali salonski marksist malomarno odpravi s kretinjo in besedo: »A, »Zbor« — seveda, to so tisti naši fašisti!...« So pa tudi drugi, boljši ljudje čisto v podobni zmoti. Zato hočemo še enkrat povedati resnico z besedami našega predsednika D. Ljotića. Resnica pa — čeprav je hčerka božja — ima to čudno lastnost, da le počasi prodira v človeške glave...

Fašizem in hitlerizem sta dobro znana pokreta, ki sta se v povojnem času rodila v Italiji in Nemčiji in katera sta ustvarila Mussolini in Hitler. Oba sta v svojih državah uspela zbrati okrog sebe velike množice ljudi. Gotovo sta s tem svojima državama napravila veliko uslugo, kar nadaljujeta še danes.

Vendar naše zboraske gibanje — z izjemo nekaterih navideznih podobnosti — nima nobene zveze z gornjima pokretoma.

Navidezna podobnost izvira iz istega negativnega stališča, ki ga je tudi »Zbor« zavzel napram liberalni demokraciji in liberalnem parlamentarizmu, toda pozitivnega stališča napram zamisli stanovske ureditve družbe in večje naslonitve političnih oblik na družabne stvarnosti.

Kakor mnoga druga ideološka gibanja, smo tudi mi videli, da sta liberalna demokracija in parlamentarizem prazni lupini, da se je življenje njima izvililo, se od njiju oddvojilo in se daleč proč razvilo; ona pa nista več zmožna doseči življenja, čeprav hočeta po svojem namenu to življenje upravljati.

Tako naziranje pa nimata samo fašizem in hitlerizem, marveč tudi boljševizem in »rušveltizem« in še mnogi drugi pokreti, ki pa se sicer med seboj zelo razlikujejo.

Tudi mi smo mnenja, da mora biti naravna razdelitev dela v družbi, ki deli ljudi v razne poklice, v interesu zaščite koristi posameznih skupin, kakor tudi v interesu zavarovanja splošne koristi skupnosti — predmet posebne pozornosti s strani države, ne samo v družabno-gospodarskem, marveč tudi v političnem oziru. To stališče pa ni originalno, ni izključno stališče fašizma in hitlerizma — mnogo je še drugih gibanj na svetu, ki se kot mi bistveno razlikujejo od njiju, ki pa so se že mnogo pred pojavitvijo fašizma in hitlerizma postavili na te temelje in na njih tudi ostali.

Iz vsega tega je razvidno, da bi sodeč po takih navidezni podobnosti mogel človek — v svojo lastno škodo — postaviti popolnoma različne pokrete v isto vrsto.

Temu nasproti pa so vendar globoke korenite ideološke razlike in raznovrstnosti v pozitivno konstruktivnem programu.

1. Predvsem je treba poudariti, da je naše gibanje vzniklo spontano, iz naših

družabno-političnih težkoč, ni pa vzniklo iz glave enega ali drugega človeka, ali na enem samem mestu. Pač pa so ljudje dobre volje, na raznih mestih, ne poznajoč se med seboj, razmišljali s skrbjo o stiskah in nadlogah svojega naroda — pa so prišli istočasno na isto misel:

Ni mogoče še naprej sedeti križem rok; naprej je treba zavzeti odločno stališče napram vsem krivicam in težavam, katere se pred nami pojavijo; to stališče je treba objaviti in razviti kot zastavo — pod to zastavo naj se potem zbirajo, zberejo in ostanajo ljudje dobre volje.

In ko bo tako zbrana moč zadostno krepka — ali po številu, ali po moči sami — bodo odpadle težave in krivice same po sebi. Naš pokret je izšel iz živega občutka naših krivic; iz zavesti, da le-teh ni mogoče dalje trpeti, marveč da se je treba proti njim boriti; iz prepričanja, da je naše ljudstvo dovolj zdravo in močno, da ima dovolj sinov, ki bodo to borbo sprejeli in izbojevali do kraja.

Tudi če bi na svetu ne bilo fašizma in hitlerizma — od katerih nas odvajajo globoke ideološke razlike — bi se naše gibanje v naši državi moralo roditi. Najmanj pa je tako rojen pokret mogel biti pristaš že obstoječe rešitve vprašanj, tujih metod in tujih izkušenj.

2. Tako fašizem kot hitlerizem slonita na čisto posameznih koncepcijah starega Rima in starih Germanov.

Fašizem je deifikacija (oboževanje) države. Hitlerizem pa je oboževanje rase (plemena). Kdor pa gleda v državi ali rasi božanstvo, dokazuje s tem, da ne vidi božanstva tam, kjer resnično je in edino more biti; to pomeni stvarno sprejeti čisto ateistično (brezbožno), nekrščansko pojmovanje sveta.

Mi pa — kot Slovani in kristjani — takih nazorov ne moremo sprejeti. Kajti nad državo ali raso so po našem pojmovanju neizmerno večje vrednote. Po našem mnenju sta tako država kot rasa vredni le toliko, v kolikor ljudi onim višjim vrednotam približujejo.

Ono nasprotno pojmovanje pa trdi: država ali rasa sta absolutni merili v tem relativnem svetu; nad njima ni ne načel, ne sodbe, ne obsodbe. Odtod izvira, da je mogel za svojo svetinjo proglasiti fašizem — sebičnost, hitlerizem pa — tevtonski gnjev. Razumljivo je, da iz teh globokih korenin izvira cel niz nazorov, ki nas — Slovane in kristjane — morajo deliti od fašizma in hitlerizma.

3. Fašizem in hitlerizem, izhajajoč iz takih korenin in smatrajoč sebe za edino in nezmotljivo orodje tako oboževane države ali rase, smatraja sebe za absolutno merilo v svojih državah, izključujoč vse nasprotnosti, ne dovoljujoč kritike in stvarnega nadzorstva nad svojim delom niti svojim lastnim pristašem.

Mi pa svojega dela ne smatramo nezmotljivim — in ker imamo poleg tega tudi čvrsto voljo in globoko vero — smatramo, da naše delo kot vsako javno delo upravičuje objektivno nadzorstvo.

4. Fašizem in hitlerizem imata težnjo po trajnosti. V svoji koncepciji države smatraja tako fašizem kot hitlerizem, da drža-

va brez njiju ne more obstajati niti tedaj, ko bo že urejena po njiju težnjah; da je celo v interesu države, da se ta trajnost omogoči in podaljša; da bi tistega dne, ko bi ne bilo več fašizma in hitlerizma, država padla v one iste težave, iz katerih sta jo ravno onadva izvlekla.

Temu nasprotno smatra naš pokret, da je samo prehodni. On hoče samo pomagati državi in narodu, da se rešita iz obstoječih težkoč in krivic. Naša naloga je, ustvariti tako državno in družabno ureditev, ki bi že sama po sebi bila zadostna obramba države in ljudstva pred stiskami sedanosti.

Zato tudi fašizem in hitlerizem ne hitita, da bi dala svojim državam definitivno (dokončno) obliko — niti je nočeta začrtati.

Temu nasprotno pa mi čisto javno — v kolikor nam je to mogoče — jasno izjavljamo, da nimamo in ne moremo imeti drugega cilja kot edinole odstranitev današnjih ljudskih težav in krivic ter zavarovanje pred njimi.

5. Mi smo proti liberalnemu parlamentarizmu, nismo pa proti parlamentu stanovske demokracije; nismo proti popolnemu in stvarnemu sodelovanju pravih narodnih zastopnikov pri zakonodaji in nadzorstvu nad delom vlade — nasprotno pa smo za pravi in stvarni parlament. Za tak parlament se zavzemamo v taki meri, da so nam merodajni in zares izkušeni parlamentarci že predbacivali, da je v našem načrtu skupščina še premočna, ker je v svojem delokrogu samostojna in popolna — vsekakor pa gotovo stvarno povprečno več vredna od sedanje.

Dosedanji parlamentarizem v svetu je sploh pravi sistem zmede oblasti in popolne neodgovornosti. Temu nasprotno postavljamo načelo: popolna in stvarna oblast — toda ravno tako tudi odgovornost.

Fašizem in hitlerizem, kot smo v gornjem dokazali, niti v svojih načrtih ne želita ustvariti take ustanove, ki bi njihovo oblast postavila pod resno omejitvev in resno nadzorstvo.

6. Mi smo za priznanje stanov kot velikih družabnih skupnosti (v nadomestilo za pogubne in koruptne politične stranke) — toda tudi za njihov stvarni vpliv na državno življenje.

V razliko od fašizma in hitlerizma želimo, da bi bili stanovi resnično močni in svobodni — pod enim važnim pogojem: da se priznajo in da delajo kot deli narodne in ljudske celote, pod nadzorstvom svojih glavnih organizacij in države.

Nasprotno od nas pa fašizem in hitlerizem zaradi svojega pojmovanja države in rase uvrščata stanovske organizacije v svoje strankarske vrste in jim vsiljujeta svojo strankarsko disciplino.

Skratka: fašizem in hitlerizem smatrata sebe za absolutna organa države ali rase.

Temu nasprotno hočemo mi, da naj bo vsaka upravičena funkcija v družbi popolna in stvarna — toda z ravno tako odgovornostjo.

Mi vemo, da imajo naši kritiki velike težave, ker ne vedo v kateri stari politično-strankarski ali ideološki predal bi nas stlačili. Naj se ne trudijo zaman: za nas v preteklosti ni nobene analogije, nobene že obrabljene šablone. Smo živo, iz potreb našega lastnega ljudstva v napetem današnjem času spontano porojeno jugoslovansko

!!!

Alojz Gradnik:

Et meminisse . . .

Vam ta sonet posvečam, denuncjanti, ki ste nekdaž ko z rilci blatne svinje nam vohali in rili v vse stopinje in nas založili cesarju Franti.

Prišli potem njegovi so trabanti in gnali ene v ogrske pustinje in druge zopet so samo pod sinje nebo obesili na prvi ranti.

So še v spominu Vam ti vratni vozli in križci, krone, znaki Vaše slave, ki so jo dali prejšnji gospodarji?

Zdaj nosite že rede Sv. Save; ker verno prejšnjim služite, kot kozli postali ste zdaj vsi pri nas vrtnarji.

Alojz Gradnik:

Veteranu

Ti črnožoltim verni veterani, ki jedel si iz črnozoltne žlice, kje pa je tisto tvoje prejšnje lice? Odkdaj pa takšen si Jugoslovani?

Saj si nam vendar dobro, dobro znan, še bolj lok tvoje mehke hrbtenice; ko so ob vojni gnali nas v temnice, te bilo sram je reči: dober dan!

Od nas zdaj hočeš biti spoštovan ti, ker ližeš prah po podu pred ministri in tožiš, da smo narodni filistri,

Če ne priklonimo pred njimi nogo, in ne posnemamo še tvoje vloge: mi smo apostoli — ne ministranti!

(Iz zbirke »Pol bolesti« 1922.)

ljudsko gibanje; nismo gibanje zastarele preteklosti — smo pokret sedanosti in bodočnosti, smo fanatični iskalcji resnice, pravice in človeške kvalitete.

Ne iščite imen za nas doma in na tujem — vi zakrknjeni starostrankarski papagaji, vi zaostali purgarji ali slepci! Imenujte nas samo z našim lepim imenom »Zborasji« — kajti nič drugega nismo. Kot taki oremo odločno svojo težko pot naprej — do zmagane našega duha. Naše edino plačilo, katero si obetamo, bo: rešitev in sreča naše domovine!

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Stepančič Ivo- Bihač	Din 82.—
dr. Rant Jože, Ljubljana	Din 50.—
J. V., Bitnje	Din 50.—
F. Ž., Smeldnik	Din 50.—
Neimenovani, Ljubljana	Din 50.—
Rozina Fr., Zagorje	Din 20.—
ckerlj Jože, Maribor	Din 6.—
Abiturijenti celjske gimnazije, zbrani na valeti	Din 120.—
Stancer Mirko, Maribor	Din 30.—
Vsem darovalcem iskrena hvala! — Tovariši, posnemajte!	

Sebičnost mora sama sebe pojesti, ko požre vse okrog sebe. Velimirovič.

Ako misliš pri vsaki prijateljski usluzi na hvaležnost, tedaj nisi podaril, temveč prodal. Dostojevski.

Miklov:

Študentje

»Naša volja« je natisnila v svojih zadnjih letošnjih štev. podlistek pod gornjim naslovom, ki očitno kaže, da je misel Zbora misel domače grude, misel našega človeka, predvsem naše mladine, ki čisto niti ne ve, da je ta misel medtem že postala kolektivna misel — Zbora! Če govoriš komurkoli o tej naši misli, te bo marsikdo prekinil z besedami: »Saj to je tisto, za kar sem jaz že zdavnaj!« Priobčujemo, z dovoljenjem avtorja, podlistek v celoti, ker izpričuje to dejstvo na naravnost neovrgljiv način. Uredništvo lista.

Struje sodobnega življenja pljuskaajo ob mladega človeka, ki si skozi osem let polni glavo s šolsko učenostjo in se več ali manj resno pripravlja na bodoči poklic. Svetovno nazorske, politične, socialne, kulturne in kaj vem kakšne še! Nova področja v duhovnem življenju se odpirajo mladi duši, neurejeno in hlastno sprejema vtise iz velikega sveta.

Brez dvoma bi mogel kak profesor ali kak drug dozorel človek bolje in natančneje orisati duhovno razgibanost današnjega dijaškega življenja, a prikrito bi mu ostalo marsikaj, kar jaz kot študent neposredno doživljam in gledam tik pred seboj. Zato sem sklenil, da v nekaterih črtah ori-

šem nazorsko usmerjenost današnjega dijaštva, slovenskega seveda, ali še točneje, ljubljanskega.

I.

Prve nazorske osnove vcepi otroku že domača vzgoja in z njim se prikljpe preko prvih let gimnazije. Za enkrat se trdno veruje vanje, ima jih za dogmo. Radi lepšega se včasih prepira o njih s tovariši in operira pri tem čisto s pojmi, ki jih ne razume ali pa se spušča v malenkostne prepirke o Sokolu, kongregacijah itd. Vendar za to dobo nazorska vprašanja nimajo pravega pomena. Nižješolci zbirajo znamke, uganjajo sport in nagajajo profesorjem, kolikor morejo in kolikor jim profesorji dovolijo.

V četrti, peti gimnaziji se dijak nekoliko bolj zave samega sebe in kritični duh, ki se mu je morda že popreje oglašal, postane močnejši. Mladi človek motri nezaupljivo in s kritičnim očesom svoje dosedanje nazore. Ko se začnejo pod njim majati temelji na katerih je do sedaj gradil, hrepenče išče trdnih tal pod seboj. Knjige, ki jih čita, okolica, v kateri živi, časopise, tovariši, vzgojitelji, starši, vse vpliva nanj, čisto nasprotujoče si struje se križajo v njegovi notranjosti. Iz megle se mu začnejo svetlikati obrisi novih nazorov, najprej

motni, potem jasnejši. Morda so isti kakor oniiz otroških let, morda popolnoma drugi. In vso višjo gimnazijo olada to razjasnjevanje, iskanje, beganje, za katerim se skriva navadno strastno hrepenenje po resnici. Nekateri kmalu najdejo trdna tla, kjer si zarišejo svoja pota, odstarnjujejo ovire, podijo proč meglo in v svet stopijo kot ljudje z več ali manj jasnimi nazori. Drugi pa spet begajo v oblaki, krčevito iščejo oporišča, ga najdejo in spet izgube, morda dosežejo tla, se počasi premikajo, a megla je še vedno gosta, neprodna, ovire neprehodne. Pri vsem iskanju naleti človek na polno varljivih prikazni, blestečih laži, ki jih mora spet in spet zavreči kot zlagano, ničvredno ropotijo. Še slabše je, če si sam izmišlja goljufive utve, o katerih ve, da niso resnične, katerih se pa trdno oprijemlje in slepo prisega nanje. — Spet drugi spozna, da se je prevaral, a nima dovolj moči, da se okrene proč od laži in spet nastopi novo tavanje za resnico.

Iskanje resnice je zato težavno, ker je na svetu toliko prevare, da nihče ne more popolnoma zaupati sočloveku, ampak se mora sam truditi, sam iskati pravega spoznanja. In prav v tej dobi se spravi nad študnta organizacije z določenimi nazorskimi programi in ga skušajo pridobiti za

sebe. Nič zato, če je politika v šoli prepo-vedana! Namesto »politika« se pravi »sve- tovni nazori« in vse je v redu. Vsi n. pr. dobro vemo, da »Straža v viharju« ni gla- silo nobene politične stranke, da pa je gla- silo slovenskega katoliškega tabora. To- da tabor ali stranka, širši ali ožji pojem, slednjič pomeni isto: delitev na nasprotne skupine, ki si čisto že v srednji šoli s pra- vo zagrizenostjo stojijo nasproti. In tako se začne. Pri šolskih društvih se sestavlja- jo liste po »nazorskih« taborih, manj slo- žni razredi se razdele na »nazorske« tabore, dijaše sodijo v prvi vrsti po »nazorski« pripadnosti. V čigavo korist je vse to?

Nekako tri tabore imamo: nacionali- stični, slovensko katoliški in neodvisni. A v resnici je takih taborov še več, ker se pravkar omenjeni delijo na razne skupine, ki so si tako nasprotne, kakor »tabori« med seboj. Dijak se znajde v takem taboru, išče pravičnosti, predvsem pa išče resnice. Kaj je prav? Mladina je vedno revolucionar- na, prevrača vrednote, postavlja nove. Če bi ne bila revolucionarna, bi ne bila mla- dina. Odkriva grehe, napake, zmote starej- ših, ni zadovoljna z njihovim delom in v veliki gorečnosti postavlja nova načela, nova pota. Morda na temeljih istega tabo- ra, morda pobegne v drug tabor.

✦ Tov. Valentinu Polki v spomin

V soboto, 4. junija, je postal žrtev dela pri K. I. D. na Jesenicah naš tovariš Valentin Polka s Hrušice. Takoj, ko smo ga dobili v našo sredo, smo že spoznali njegove vrline, njegovega duha in narodno zavest.

Bil je idealen član »Zbora«, ki ga ni manjkalo pri nobeni seji ali zborniški prireditvi. Z njim je legel v grob up Zborašev, junak, ki ga bo težko nadomestiti.

Kako drag nam je bil, je pokazal njegov pogreb v ponedeljek, 6. junija, popoldne.

Sprevod, kakršnega Hrušica še ni videla! Na čelu spreveda so nosili trinajst vencev, med katerimi je bil po velikosti gotovo zborniški prvi. Spremljali so ga tudi prapor sokolskega naraščaja ter prapor N. S. Z. z zastopstvom, dalje zastopstvo »Zbora« s tov. dr. M. Trillerjem na čelu, močna četa Sokola s svojo godbo, ki mu je poslednjič igrala v slovo. Za godbo krsta, ki so jo nosili sami Zboraši v poldrugo uro trajajočem sprevodu ter s tem ponovno dokazali zvestobo in ljubezen do svojega umrlega tovariša.

Sledilo je sorodstvo, članstvo N. S. Z., članstvo »Zbora«, Sokoli v civilu z znakom, njegovi sodelavci in prijatelji, katerih ni bilo majhno število.

Ob odprtem grobu mu je prvi spregovoril v slovo v imenu Sokola brat Tine

Zupan, v imenu odseka Hrušice brat Pagliaruzzi Žiga, v imenu sodelavcev Hram Jurij, v imenu »Zbora« pa tov. dr. Mirko Triller, ki je naglasil bridko izgubo, katere nas je doletela s smrtjo priljubljenega tovariša. Obžaloval je, da pokojniku ni bilo usojeno dočakati sončnega dneva zmage zborniške ideje. Svečano mu je obljubil, da bomo obiskali njegovo gomilo še enkrat in in to tedaj, ko sine dan, za katerega se je tudi on v naših vrstah boril. Poklonili se mu bomo kot borcu, ki nam je stal v težkih časih ob strani, pa ga zato ne bomo pozabili v naših svetlih dneh.

Kljub temu, da so nosili k zadnjemu počitku pokojnega tovariša izključno samo Zboraši, da so nosili Zboraši svoj venec in še nekatere druge, da je spremljalo pokojnika številno zastopstvo Zbora z Jesenic, iz Radovljice in Žirovnice, pa dobri dopisnik »Jutra« ni videl niti enega samega Zboraša, izvenemši dr. Mirka Trillerja, katerega pa ni znal, oziroma ni hotel vedeti, kam uvrstiti. Resnica ni ljudem sveta niti ob takih prilikah. Delajo se, kot da ne vidijo ljudi, ki so opredeljeni malo drugače kakor gospod dopisnik. Mi pa, dragi tovariš Polka, ti prisegamo ob slovesu, da nam bo ob tvojem svetlem spominu resnica vedno sveta, kakor gotovo nam Bog pomagaj! Spavaj v miru, naš Tinček!

Industrijski.

✦ Tov. dr. Milko Danen

Umril je mož, tovariš in prijatelj. Po kratki mučni bolezni je bil prepeljan v zadnjem upanju po rešitvi na graško kliniko. Bilo je vse zaman. Smrt nam ga je iztrgala iz naše sredine, mladega, cvetočega, pred dnevi še zdravega in veselega. Kako kruta je usoda.

Tovariš Milko je bil rojen pred 34 leti v Trstu pri Sv. Ivanu, kjer je bil njegov oče, znan narodnjak in rodoljub, šolski upravitelj. Maturiral je na mariborski gimnaziji, visokošolske študije pa je končal na univerzi v Trstu, kjer je tudi leta 1929.

Nekaj časa je bil profesor na trgovski šoli (slovenski) v Trstu, kmalu pa je moral zapustiti Trst radi svoje zavednosti in radi delavnosti v akademskem klubu »Balkan«, kojega predsednik je bil. Preselil se je skupno z brati in rodbino v Maribor, kjer je bival vse do svoje smrti. Poslovno se je udeleževal kot bančni uradnik, dalje pri Putniku, leta 1936 pa je skupno še z dvema svojima stanovskima tovarišema osnoval gospodarsko pisarno »Economist«, koje član je bil vse do smrti.

Kdor je poznal Milka, kdor mu je bil prijatelj, ta je znal ceniti njegovo prijateljstvo. Bil je pravi Zboraš, Zboraš, ki je veroval v zmago poštenja in pravice, v zmago Duha, v zmago Zbora.

Tovariš Milko, ni Ti bilo dano, da bi doživel dan vstajenja jugoslovanskega naroda, dan Zbora, toda duh Tvoj bo med nami, nas bo bodril in vodil k zmagi, k zmagi Tvojega in našega duha. Večna Ti pamjat.

Tvoji ženi, Tvoji mami, Tvoji hčerkici Manji, in bratom naše iskreno sožalje.

Ob grobu mu je spregovoril v slovo tov. Kostomaj:

»Ti stremi me moreš, potreti nikdar — usode sovražne besneči vihar.

Ko stojim tu ob Tvojem grobu in ko se poslavljam od Tebe v imenu Tvojih prijateljev, tovarišev, somišljenikov in na-

zadnje v svojem lastnem imenu, mi stiska srce tužna bol, bol, ki je nepopisna.

Komaj 34 let si živel, vstvarjal si za svoje in svoj narod dobrine, živel si po načelih, po kojih je danes, v dobi pokvarjenega materializma in nepoštenosti, mogoče živeti samo možu kot si bil Ti. Ostal si vedno plemenit, dober in značajan, vedrega pogleda, trdno prepričan v zmago novega duha, v zmago resnice in poštenja.

Strl Te je vihar, a potreti Te ni mogel nikdar. Mi, ki smo žutili kot Ti, mi, ki smo bili Tvoji tovariši in prijatelji, se moramo danes posloviti od Tebe. Je-li to mogoče? Kar razumeti mi ni moč, da je tako. Pred štirinajstimi dnevi sva pri meni v družbi, skupno z ostalimi prijatelji praznovala veselo dogodek, srca so nam skupno s Teboj prekipela radosti nad novim življenjem deteta, ki Ti ga je podarila Tvoja ljubljena — danes plakajoča — žena.

Nepojmljiva in okrutna je usoda. Iztrgala Te je v cvetu življenja od Tvojih, od nas vseh, sredi Tvojega dela, strla Te je smrt, toda potreti duha in misli Tvojih in naših, tega ne zmore.

Milko, bol je nepopisna in strašna, ker si šel tako nenadoma in mlad od nas, od svoje ljubljene hčerkice in žene, od svoje mame in bratov, vendar ostajamo močni in potolaženi, ker je ostal med nami Tvoj duh, naš duh. Ostala je Resnica, ob kojoj se smrt zastoni zaletava, kajti Resnica Tvoja in naša je večna, ona bdi in živi med nami neskončno.

Milko, nisi dočakal tega, kar si vedno želel, ni Ti bilo dano, da bi domovina Tvoja in naša doživela zmago naše misli.

Borili pa se bomo in bomo zmagali in takrat, Milko naš, boš zopet živ med nami, Tvoj duh bo vesel, doživel bo novo vstajenje, vstajenje Resnice, vstajenje Zbora.

Bodi ta zemlja lahka Tvojim zemskim ostankom, zbogom, naš Milko.

Delo Zbora

Triletno delo borcev »Zbora« s svojim neustrašnim vodjem tovarišem Ljotičem na čelu, je dalo sijajne rezultate. Danes ni v celi Jugoslaviji kraja, kamor ne bi bila prodrila misel »Zbora«, katere od dne do dne vedno bolj osvaja srca vseh poštenih in obnavlja danes skoraj popolnoma zamrli, junaški in mučeniški duh.

V Dalmaciji

Tovariš Dimitrije Ljotić v Splitu. Dne 29. preteklega meseca se je mudil tovariš predsednik v Splitu. Pod njegovim predstvom se je vršil poverljivi sestanek važnejših borcev iz Dalmacije. Na sestanku so bili navzoči številni delegati iz Kistanja, Benkovca, Devsaka, Šibenika, Splita, splitske okolice, Kaštela, Stobreča in Korčule. Sestanek se je začel ob desetih zjutraj v hotelu »Slavija« in je trajal s kratkim

opoldanskim odmorom do pol šestih popoldne. Po obširnem referatu o zunanji in notranji politični situaciji je tovariš predsednik prešel na organizatorno delovanje »Zbora« in je dal navodila za nadaljno in uspešno delovanje na terenu. Zvečer ob osmih se je vršil sestanek Omladine »Zbora«. Pred polno dvorano hotela je imel tovariš predsednik prepričevalen in temperamenten govor, v katerem je objasnili, zakaj prihaja omladina v »Zbor« in predstavila v njem udano silo. Omladina je poslušala besede tovariša predsednika z največjo pazljivostjo in je na koncu burno aplavdirala, vzklikajoč kralju, Ljotiču in Jugoslaviji. Po odpetju »Vojske smene« in »Pozdrava vodji« se je omladina razšla, a tovariš predsednik je ostal v pogovoru s tovariši tja do odhoda vlaka.

Po Splitu je tovariš predsednik posetil

Knin, kjer je ostal celi dan v družbi z našimi tovariši in prijatelji.

Poleg teh so se vršili še nenavadno uspešni sestanki v mnogih krajih naše domovine.

V Kistanjih se je vršil zelo uspešen sestanek. Nad enourni govor tovariša Živka Brkovića je izval vihar navdušenja med navzočimi. Na sestanku je bilo nad 200 naših tovarišev in prijateljev. V Devrski. Po sestanku v Kistanjih je odšlo 40 tovarišev v bližnjo vas Devrsko, kjer se je bilo med tem zbralo okoli 200 tovarišev, ki so z največjim zanimanjem sledili besedam tovarišev Barkovića, Skočića in Karolića. Iz Devrske se je podal tovariš Brković v Mostiće, kjer je imel popoldne ožji sestanek s tamošnjimi tovariši.

V Smokovici, v biogradskem srezu, se je vršil sestanek naših pristašev v dvorani združnega doma. Navzočih je bilo okoli 150 ljudi, ki so z zanimanjem sledili besedam govornikov in jih često prekinjali z burni modrovanjem. Govorila sta tov. dr. Anton Medveš iz Benkovca, o naših smernicah, in tov. Brković o združni stanovski ureditvi nove zborniške Jugoslavije. Sestanek je bil zaključen z navdušenimi vzkliki mlademu kralju, novi zborniški Jugoslaviji in našem vodji tov. Dimitriju Ljotiču.

Tov. Brković in dr. Medveš sta se podala še isti večer v Zemunik, kjer sta imela ožji sestanek z našimi pristaši. Daslednjega dne se je vršil zelo številno obiskan sestanek v Benkovcu. Od vodečih osebnosti pokreta so bili navzoči tov. dr. Medveš, Vojvodić, Černar in Karačević. Govorila sta tov. Medveš in Brković. Sestanek se je zaključil z dolgotrajnimi vzkliki kralju in borcu za novo Jugoslavijo, Dimitriju Ljotiču. Naslednji sestanek se je vršil v Čeranju, kjer je bilo navzočih samo 70 tovarišev, kar gre na račun neobveščenosti. Tovariši so z zanimanjem sledili izvajanjem tov. Brkovića in so ga pristrčno spremlili, ko je nadaljeval pot proti Meranju.

Tov. Brković bo imel v severni Dalmaciji še kakih deset predavanj in sestankov.

V Bosanski krajini.

Delovanje naših tovarišev omladincev v Bosanski krajini je nenavadno intenzivno. V sami Banji Luki obstoja številna organizacija borbenih omladincev. Predpreteklo nedljo se je vršil sestanek v Kotor Varoši, kateremu je prisostvovalo poleg meščanov tudi veliko število kmetov, katere je že preje posamezno pridobila naša neutrudljiva omladina. Uspeh tega sestanka je bil tako velik, da so bile takoj organizirane v mnogih krajih tega sresa mestne organizacije, ki imajo že sedaj številno članstvo. Bosanska krajina je dala »Zboru« največje število dijakov in njihov povratek v rodne kraje pomeni ustvaritev novih borbenih postojank našega gibanja. Omladina »Zbora« v Banji Luki je osnovala svojo knjižnico, ki šteje že precej knjig in služi ideološki in intelektualni izgraditvi omladincev.

V Vukovarskem organizacijskem področju so se vršili naslednji sestanki: v Vinkovcih, Starih in Novih, Mikanovcih, Mirkovcih, Petkovcih, Novih Jankovcih, Lazah, v Šidskih Banovcih in v Mali Basi. Vsi sestanki so dobro uspeli.

V okolici Broda so se vršili uspešni sestanki v Bos. Kobašu, Liješcu in Poljancih.

V Mladenovačkem srezu se je vršil v vasi Vlaški zelo uspešno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 500 udeležencev.

V Novem Sadu in okolici je bilo tudi večje število uspešnih sestankov. V mestu Kaču sta se izvršila tekom meseca dva poverljivi sestanek ter sestanek za omladino in meščane. V novosadskem srezu so se vršili še naslednji sestanki: v Starem Futoku, Kisaču, Tankoševiću, Rumenki, Stepaničevu in v Novem Đurdevu. V Filetskem srezu v Močorinu in Šajkaškem sv. Ivanu.

V novem Sadu se je vršil 25. pr. meseca pred polno dvorano, predavanje za omladino, ki se je zaključilo med navdušenim vzklikanjem Ljotiču in Zboru.

V Sloveniji.

Kljub posebnim prilikam v naši ožji domovini, kjer pomeni vsak naš korak borbo, zborniška misel in organizacija nezadržno in vedno bolj napreduje. Organizirajo se sreske organizacije za srese Kamnik, Škofja Loka in Logatec ter mestne organizacije v Panniku, Domžalah, Dobu, Moravčah in Trzinu. Uspele manifestacije naših kolezarjev so se vršile v Hrastniku (65 udeležencev) in Moravčah (107 udeležencev).

O židovskih »kulturnih delavcih«

Ni vsako jutro jasno in vedro. Jutro je lahko tudi oblačno in čmerikavo, mračno in deževno. Polno vlažne hladnosti, ki te prešinja do mozga. Nekam tuje, kar bi lahko bilo tudi večerni mrak.

Čisto neupravičeno si pod imenom jutro predstavljamo vedno nekaj solnca polnega, nekaj k življenju se probujajočega, mladost, ki se kakor rosna kapljica nalik biseru leskeče v vzhajajočem solncu. Nekaj, kar te poživlji, navdahne, dvigne, daje veselja in navdušenja za delo.

Pa, kakor rečeno, žal, ni vedno tako. Tako je pač z jutrom in »Jutrom« v Ljubljani, ki se pojavi vsak večer ob 11. uri.

Tako nas je v torek, dne 7. t. m. »osrečilo« tisto večerno »Jutro« iz Knaižve ulice s prilogo »Življenje in svet«, ta priloga pa spet s člankom »O židovskih kulturnih delavcih«, ki je duševni proizvod nekega g. Koštiāla.

V tem članku trdi g. Koštiāl sledeče:

Statistika uči, da je med prosvetnimi delavci (umetniki, znanstveniki in pisatelji) odstotek Židov (brez ozira na konfesijo!) znatno večji kot pa med evropskim prebivalstvom sploh. To dejstvo so skušali nekateri razložiti z večjim odstotkom nadarjenih Židov, drugi pa s faktom, da je razmeroma dosti več oseb z višjo izobrazbo med Judi kakor med arijskimi narodi. Mislim, da velja oboje.

Pisec torej misli, »da velja oboje«. Ne vprašuje se pa prav nič, zakaj je med Judi več oseb z višjo izobrazbo, kakor pa med arijskimi narodi. Iz stilizacije bi izgledalo, kakor da bi to bila baje posledica večjega odstotka nadarjenih Židov, o čemur bi nas najbrž moralo prepričati prav dolgovečno naštevane imen židovskih »kulturnih delavcev«, ki sledi temu duhovitemu uvodu. Za purgarja bo to tudi res dovolj. Za Zboraša pa je tako površno čečkanje purgarska modrost, pač namenjena enakovrednim purgarjem.

Vzemite samo statistiko naših akademikov v Ljubljani, pa boste videli, da prihaja na univerzo vsako leto manj kmečkih sinov, zato pa vsako leto več mestnih sinov, predvsem ljubljanskih. Ali je tudi to posledica večjega odstotka nadaljenih ljubljancev? Upamo, da tega niti purgari sami ne mislijo. Kaj pa je torej vzrok temu? Vzrok je čisto enostavno ta, da pri vedno večjem »blagostanju« našega naroda podeželje več ne zmore stroškov za hrano in stanovanje za svoje sinove pri tujih ljudeh v mestu, povrh pa še stroške šolanja. Vedno več je slušateljev, ki stanujejo in jedo pri domačih, pa še komaj zmorejo stroške samega šolanja. Kar je še podeželjanov, so navezani večinoma na dijaške ustanove, ki so večinoma v strankarskih krempljih, ki za hrano, stanovanje, obutev in obleko jemljejo — dušo. Da tak dijak, ki se komaj pristrada skozi dolgoletno šolanje, nima poleg postranskih del, ki ga med šolanjem jedva preživljajo, niti časa niti sredstev za dragocene strokovne knjige in druge učne pripomočke za specializacijo, je jasno. Purgarski sin pa nima vrh tega čisto še volje niti smisla za kaj takega. On je zadovoljen, če se je z navadnimi šolskimi spričevali iznebil šole in dobil patent na pisarniškega in gostilniškega birokrata, ali pa se je tako nagoltnil vseh tistih židovskih »kulturnih delavcev«, ki jih gospod purgar Koštiāl skrbno našteva v svojem uvodoma omenjenem članku, da je sploh nesposoben za kako pozitivno znanstveno delo. V tem članku najdete i Heinaja, i Marxa, i Lassala, i Adlerja, i Disraelija, i Leib Bronsteina (Trockega), i Leona Bluma, i Maksa Nordana, i Bergsona, i Einsteina, i Freuda, i Weiningerja, i Zamenhofa. Čudno, da je pri tem gospod purger pozabil Lombroso, Salomona Reinacha, Mayersona in druge »kapacitete«, ki bi spopolnile sliko vseh tistih Židov, ki so si stavili v dolžnost uničevati vrednote, na katerih počiva krščanstvo.)

(Konec prihodnjic.)

Poslužite se priloženih položnic!

TOVARIŠI IN PRIJATELJI: DARUJTE IN ZBIRAJTE ČISTE PARE ZA »ZBOR«!